

IJSKOUD DE MOOISTE

Koud en glashelder: de Samarangersee en de Fernsteinsee liggen als kleine, glinsterende pareltjes verscholen tussen de Oostenrijkse bergen.

1

2

De algen lijken op feeënhaar dat over de boomstammen is gedrapeerd. Ze schijnen heel oud te zijn en erg kwetsbaar.

Voor wie last krijgt van vliegschaamte: ook in Europa zijn hele mooie bestemmingen voor een duikvakantie. Zelfs op plekken waar je die helemaal niet zou verwachten, zoals in de bergen. In ongeveer acht uur rijden we naar de Oostenrijkse Alpen voor een duiktrip, omlijst door een workshop fotografie. Als we de bergen inrijden ben ik stomverbaasd. Ze zijn groen, bedekt met bomen! De laatste keer dat ik ze zag, was in de winter. De bergen waren wit en bedekt met sneeuw. Nu is het eind juli en alle sneeuw is gesmolten. Het warme weer zegt wel iets tegenstrijdigs over de watertemperatuur. De meren zijn bijgevuld met ijskoud smeltwater. Dus hebben we onze droogpakken, dikke wanten en thermohesjes achterin de auto liggen. We laten ons niet gek maken en worden beloond met glashelder water. Soms is het even wennen als we erin gaan, en dan nog blijkt het water aan de oppervlakte warmer te zijn dan op diepte. Langs de rand van de Oostenrijkse bergmeren liggen

overall bomen en takken die in het water zijn gevallen. Op een windstille dag weerspiegelen die mooi in het wateroppervlak. Zodra je iets dieper gaat, krijg je ook doorkijkjes tussen de mooie groene boomstammen op de bodem en een blauwe hemel op de achtergrond. Een waar paradijs voor de groothoeklens, het liefst een fish-eye. De enorme beeldhoek maakt dit type lens het meest geschikt om de imposante onderwaterlandschappen in een foto te "vangen".

Sprookjesland

We beginnen ons avontuur in de Fernsteinee. Dit is privébezit en je kunt er alleen maar duiken met een vergunning. Die krijg je als je minstens twee nachten logeert in het nabijgelegen hotel. Ook moet je kunnen aantonen dat je een ervaren duiker bent, want de natuur in het meer is erg kwetsbaar en raakt gauw beschadigd. Er is berekend dat nieuwe aangroei van sponzen en algen tientallen jaren lang duurt. Dit komt onder

3

4

5

1. De Fernsteinee is privébezit. Je krijgt een duikvergunning als je in het hotel verblijft. 2, 3, 4, 5. De algen schijnen heel oud te zijn en erg kwetsbaar. We benaderen ze heel voorzichtig.

andere doordat het water zo koud is. Ook moet je een ervaren droogpakduiker zijn zodat je niet, zonder het te willen, iets aanraakt of beschadigt. In combinatie met fotograferen is het duiken hier niet makkelijk. Ik kan het zelfs een uitdaging noemen! De Fernsteinee is groot. Er zijn meerdere instapplaatsen waardoor het meer zeer geschikt is voor groepen duikers. Je kunt de groep zelfs opsplitsen. Het meer ligt op bijna duizend meter hoogte. Je bent al gauw sneller aan het ademen. Zeker na het beklimmen van de trap moet ik wel even uitpuffen. Tijdens onze eerste duik zwemmen we niet ver. Het is een windstille morgen, dus meteen heel veel foto's maken. Zodra een briesje het water rimpelt, zijn de weerspiegelingen verstoord en is je doorkijkje weg. Dat geldt ook van onderop dus ik moet tijdens het fotograferen mijn adem inhouden – hoe langer hoe beter. Kortom: we zijn allemaal hard aan het werk. Soms is het licht in het bergmeer zo mooi dat ik er ondanks de kou niet uit wil. Laat mij maar in dit sprookjesland met die prachtige kleuren.

De serene sfeer onder water is moeilijk in foto's weer te geven. Soms maak ik een opname van niets: een leeg stuk meer. Of van mijn schaduw op de bodem, gewoon om de schaal van de omgeving te benadrukken. Maar eens maakt de kou een einde aan de duik. Tussendoor rusten we even uit en laten we de spullen drogen. En – we zijn tenslotte Hollanders – we hebben broodjes mee van het ontbijtbuffet en thermosflessen met koffie en thee die we op de kamer hebben gezet. We besluiten toch een andere instap op te zoeken voor de tweede duik. Want in de verte

zien we een bruggetje met een duiker erbij, dus we worden nieuwsgierig naar wat daar moet zijn. Inderdaad hangt hier een boom half in het water. Met een beetje fantasie zie ik een boog onder water met een duiker daaronder. En aan de kant staan prachtige waterplanten. Zoveel en zo mooi, en ze groeien tot aan het wateroppervlak. Dus ook nog een ideale plek voor een foto half onder, half boven water. Als toegift vindt mijn buddy een klein visje: de rivierdonderpad. Zij wist dat ik ernaar zocht en vindt het overdag, dat is heel bijzonder. Het visje blijft heel zoet in de zon liggen. Het donderpadje is zo klein dat het eerder geschikt is voor de macrolens, maar die heb ik niet bij me. Het arme dier krijgt daarom een domeport voor z'n neus en twee flitsers. Natuurlijk doe ik dat heel voorzichtig, niet alleen om het visje niet weg te jagen maar ook om geen zweefvuil te maken. Het visje laat het allemaal gebeuren en speelt rustig voor model. Er zit redelijk wat vis in de bergmeren. In het open water zien we regelmatig forellen. Precies zo'n formaatje dat op je bord past. En de laatste middag komen we saiblingen tegen, een zalmsoort met rode vinnen en daarop aan de onderkant een wit streepje. Er zijn veel soorten saiblingen, maar deze met het witte streepje op de buikvinnen is wel erg mooi.

Snellius

De workshop fotografie wordt tussendoor verzorgd door de Belgische fotograaf Filip Staes. Iedere avond een uur met tussentijds de feedback op de foto's die we maken. De eerste avond is er aan de hand van mooie foto's een briefing over

de meren en wat we daar aan onderwerpen kunnen verwachten. De andere drie avonden is er telkens een uur masterclass. Over menglichtopnamen, fotograferen met een model en half/half opnamen. Ook worden de spiegelingen en de doorkijkjes niet vergeten, want die zijn typisch voor deze meren. Filip noemt de doorkijkjes een "Snellius", naar de wet van Snellius. Dat is een natuurwet die iets zegt over hoe licht zich gedraagt op de overgang van het ene medium (water) naar het andere (lucht) en verklaart de ronde reflectie als je naar de oppervlakte kijkt ("Snell's window"). Goed om het nog eens te horen en op mij werkt het verhaal zeer inspirerend.

In de Oostenrijkse Alpen is genoeg te beleven voor degenen in ons gezelschap die niet duiken. Ook zij amuseren zich prima. Je hoeft niet per se iets te doen, voor veel mensen zijn de rust en de mooie omgeving al genoeg. Het park met de meren is afgesloten met een hek. Graag sluiten, anders lopen de koeien weg! In het

park zijn grasweiden aan het water met zonnebedden, roeibootjes en waterfietsen. En je kunt het meer op je gemak rondwandelen. Verderop in de bergen kun je wandelen, bergbeklimmen, mountainbiken, rodelen, vissen of raften. Er is een lange rodelbaan in Imst, zonder sneeuw, maar zelfs dan ziet de baan er spectaculair uit. En als je geen last hebt van hoogtevrees dan is de Highline 179 een aanrader. Het is een reusachtige, doorzichtige loopbrug met een spanwijdte van maar liefst 405 meter. De brug verbindt kasteelruïne Ehrenberg met Fort Claudia aan de overzijde van het dal. Ook al is het volstrekt veilig, toch heb je wel wat moed nodig om je op 110 meter boven de grond van de ene kant naar de andere kant te bewegen. De beloning is een prachtig uitzicht én natuurlijk de kick. Voor wie dit nog niet hoog genoeg is: je kunt ook in de zomer met een kabelbaan naar de bergtoppen. De Zugspitze (3000 meter) is in de buurt en als je hoog genoeg gaat, ligt er zelfs middenin de zomer nog sneeuw.

Feeënhaar

De Samarangersee ligt pal naast de Fernsteinsee en is werkelijk spectaculair mooi. Ik heb wel vaker in bergmeren gedoken, maar die waren niet zo indrukwekkend als dit kleine pareltje. Het meer is super helder, kleiner en nog wat kouder dan de Fernsteinsee en omringd door naaldbomen. Je kunt het in een duik rondzwemmen. Als we het meer voor het eerst verkennen, zien we eerst niets bijzonders. Dan een stapel boomstammen alsof iemand Mikado heeft gespeeld. Pas als je er een duiker naast ziet, krijg je een idee van de afmetingen. Ik zoek de algen maar vind alleen sponzen. Alles is bedekt met gele zoetwaterspons – zo op het oog dezelfde soort die we in Nederland hebben. Daarna vinden we het "oog". Dat is een boomstam met een rond gat erin en daarmee een uitgelezen plek voor een foto met model. Maar het oog ligt net boven de bodem, dus het is heel moeilijk een model te fotograferen zonder stof te maken. Ik vind het maar een rot-oog! Gelukkig hangt er verderop ook nog een prachtige boom in het water. Wel

Het oog: moeilijk te fotograferen.

Aan de oevers van de bergmeren liggen overal dode bomen en takken.

Saibling: mooie zalmsoort.

TIROL

TIROL is een deelstaat van Oostenrijk. Het ligt in het hart van de Alpen in het westen van Oostenrijk. Meer dan 500 bergtoppen reiken hoger dan 3000 meter en 600 gletsjers bedekken de hogere delen van het berglandschap. De regio is goed ingericht voor een gezinsvakantie. Er ligt een netwerk van 24.000 kilometer aan wandelpaden. Naast wandelen, hiken en bergbeklimmen is het in de zomer ook een prachtige regio voor fietsen, wielrennen en mountainbiken. In de winter kun je er skiën en ijsduiken.

Meer info: www.visittirol.nl www.fernsteinsee.at

- **REIS:** Met de auto rij je in een dag naar Tirol. Vanuit Nederland is het zo'n 850 kilometer. Let op, de Autobahn in Duitsland is aan vervanging toe. Vooral in het zuiden van Duitsland zijn veel wegwerkzaamheden. Dit kan leiden tot lange files. Houd in het vakantie seizoen rekening met de zwarte zaterdagen.
- **BESTE REISTIJD:** Tirol heeft een landklimaat met warme zomers en koude winters met sneeuw en ijs. De hoogte waarop je bent, maakt veel verschil voor de temperatuur en weersomstandigheden. In de bergen kunnen onweersbuien zich snel ontwikkelen. Reizen naar Oostenrijk kan het hele jaar door. Mei en september zijn de beste maanden als je rust zoekt.
- **ELEKTRICITEIT:** 220V, dezelfde stopcontacten als in Nederland.
- **VALUTA:** Euro.
- **TAAL:** Duits.
- **SOORT DUIKEN:** Kantduiken, droogpakduiken. Er staat geen stroming en het water is helder maar koud (12° tot 7° Celsius). Geschikt voor alle niveaus. Als je zelf flessen meeneemt: in Oostenrijk gelden dezelfde regels voor de flessenkeuring als in Nederland. Er is een vulstation bij het hotel. Met de muntjes van de receptie (€ 6,00 per stuk) kan je zelf vullen.

lucasdivestore.com

Al meer dan 30 jaar de grootste keus & de beste deals!

4000 m² aan duikmateriaal, daar vind je gewoon alles!

In de meren zit redelijk wat vis, zoals forel.

erg groot, te massaal om te flitsen dus dan maar foto's maken bij natuurlijk licht. En dan pas zie ik de algen. Ze hebben dezelfde kleur als de sponzen maar een andere structuur. De algen lijken op feehaar dat over de boomstammen is gedrapeerd. Ze schijnen heel oud te zijn en erg kwetsbaar. Daarom benaderen we de algen heel voorzichtig, zelfs uitademen kan ze beschadigen.

Bij de tweede duik weten we de weg en nemen we de kortste route. Omdat we de situatie kennen, hebben we een beter idee van de foto's die we willen maken. Een duiker in de omgeving, juist om de helderheid van het water aan te geven. En de algen met een doorkijkje bovenin. Ja, ik weet nu wel hoe het moet maar nu nog doen. De eerste dag in de Samarangersee staat er een beetje wind, heel slecht voor de Snellius! Als ik geen foto's maak, zwem ik aan de oppervlakte. Daar is het warmer en van bovenaf kan ik ook alles zien en verstoor ik zo min mogelijk het onderwaterleven. In de Fernsteinsee hiernaast kunnen we ons vrijer bewegen. Daar zijn meer zandbodems. En zijn er meer mogelijkheden voor half/halfjes met de brug en het hotel in de achtergrond. En de zwaan pesten. Die komt wel langs maar niet echt dichtbij, de slimmerd. De Samarangersee onderscheidt zich weer met de mooie algen. Er staat een gedenksteen met een kruis voor een duiker die hier lang geleden overleed. En er lag nog een grote boom op de bodem. Hij zag er vers uit, alsof hij er net in was gevallen. Ik was bezorgd dat het te donker zou zijn om de hele boom erop te krijgen, maar dat viel mee door het mooie licht van de ochtendzon. Op de laatste van onze vier duikdagen maak ik de meeste geslaagde foto's. Eigenlijk vinden wij beide meren even leuk, omdat ze allebei zo anders zijn.

Zoete watervriendjes

De Samarangersee en de Fernsteinsee liggen allebei in het noorden van Tirol. Dieper in Oostenrijk, in de Salzkammergut, heb je nog een serie bekende bergmeren waaronder de Toplitz, Attersee, Gosausee en Grundelsee. Dat is in de buurt van Hallstatt, een prachtig pittoresk stadje gelegen aan de Hallstättersee. Jaren geleden zijn we in dat gebied gaan pionieren. Dat was in een junimaand en het water was reuze koud. Toen hadden we nog niet zulke warme duikspullen met prachtig thermo ondergoed. En zeker geen verwarmingsshesjes... Ik weet nog dat ik daar voor het eerst een zoetwaterkreeft zag, de oorspronkelijke Europese rivierkreeft *Astacus astacus*. Ik raakte helemaal in de ban van het parmantige diertje. Zo klein als het is, het loopt niet weg maar neemt een dreighouding aan met de schaatjes naar voren. Ik heb er een film (toen nog analoog op Super-6 film) over gemaakt: "Mijn Zoete Watervriendjes". Vanwege de kou hebben we toen niet zoveel duiken gemaakt. We moesten uren opwarmen in een pril voorjaarszonnetje. Tussendoor zijn we naar een opgraving gegaan van een dorp op palen, uit de Middeleeuwen of misschien wel ouder. Dat was een tocht diep in de berg langs de bevroren stalactieten en stalagmieten van de beroemde Dachstein grotten, heel bijzonder en ook indrukwekkend!

Vier duikdagen zijn genoeg voor de Samarangersee en de Fernsteinsee. Beide meren zijn erg interessant. Maar juist in de zomer, als het in Nederland ook zo leuk is om te duiken, ga ik de Nederlandse vissen missen. Dan wordt het tijd om naar huis te gaan? Ik had alleen nog wat meer tijd willen hebben om boven water te fotograferen. Misschien een foto-wandeling maken vroeg in de morgen met de ochtendnevel tussen de bomen op de bergen, wie weet? En er zijn dus nog veel meer prachtige meren in de Alpen. Zou het niet leuk zijn om die ook te onderzoeken en geheime plekken te ontdekken? |

Silhouet

